

FINNMATERIA

PAVILJONKI JYVÄSKYLÄ 6.-7.11.2024

Jyväskylän

MESÄYT

Hannele Pokka
Työelämäprofessori
Helsingin yliopisto

Kaivannaisjätteet kiertoon ja hyötykäyttöön

Maassamme syntyy kaivannaisjätettä vuosittain noin 90 miljoonaa tonnia. Pääosin kaivannaisjätteet läjitetään sijoilleen. Määrä voi kasvaa isosti, jos Suomessa lähivuosina avataan uusia kaivoksia.

Huoli raaka-aineiden riittävydestä ja tarve toimia luonnon kantokyvyn rajoissa on saanut Euroopan unionin tarkastelemaan tehtyjä valintoja ja niiden vaikutuksia Euroopassa. EU:n kriittisiä raaka-aineita koskeva asetus sisältää veloitteita kartoittaa kaivannaisjättekasojen kriittisten raaka-aineiden hyödyntämismahdollisuuksia.

Toimin työ- ja elinkeinoministeriö asettaman kaivannaisjätteiden hyödyntämisryhmän vetäjänä. Se teki töitä syksystä 2021 tämän vuoden helmikuulle ja jätti ehdotuksensa elinkeinoministeri Ville Rydmanille. Tehtävänä oli vauhdittaa sektorirajat ylittävää julkisten ja yksityisten tahojen yhteistyötä sekä konkreettisia hankkeita. Työn aikana löysimme hyviä käytäntöjä kaivannaisjätteiden sivukivien ja rikastushiekkojen hyödyntämisestä. Mutta kuulimme myös käytännön kokemuksia siitä, miten jätestatuksen muuttaminen tuotteeksi pysähtyy lupaviranomaisen tulkintaan. Kaivannaisjätteiden hyödyntämisestä kiinnostuneet toimijat kertoivat, kuinka vaikeaa on saada tietoja siitä, millaista raaka-ainetta kaivannaisjättekasoista olisi mahdollisesti saatavissa. Tilastoista opimme, että vain murto-osa kaivannaisjätteiden määrästä käytetään kaivannaisalueilla esimerkiksi maa-alueiden täyttöön. Parasta työssämme oli toimijoiden tiivis yhteistyö. Se kasvatti innostusta tarttua kiertotaloushaasteisiin.

Ehdotimme kahdeksaa toimenpidettä, joilla ratkaistaan kaivannaisjätteiden hyödyntämisen esteitä. Tärkeää on tehdä potentiaalisten raaka-aineiden määrä ja laatu tunnetuksi avoimella datalla. Myös uusia teknologisia ratkaisuja ja tutkimustyötä tarvitaan. On panostettava osamiseen.